БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 23 (10084) | 1963 оной январиин 27, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ОБКОМДО

...дын шадабари болгохо

...обкомой промышленна бюро Алексей Пав...шевой бригадын ажалай эмхидхэл болон дүй ...седани дээрээ һаяхан хараба.
...айнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, ...дуур үшөө 42 мянган кубометр модо бэлэд...хэлыень һайшаан дэмжэжэ, тус бригадын... ...ришн баян дүй дүрщэлые модо бэлэдхэлэй ...стиин бусад предприятинуудта үргэнөөр ...жэ шиидхэбэ.

...амай залууриша КУДРЯШЕВ

...айгуулагшын һайн ...ёһо заншал, омо...рон доторнай ехэ ...о. Энэнэй эхи заха ...ийн суута таряа... Григорьевна Заг...лай хүдэлмэри...дович Леонов гэг... соо тус асуу...лгэрэнгыгээр хэ...

...байдалай гол шу...удаар, эдэ түрүү ...гүүд тушаа Хан...омхозой Эхи гор...һаал халуун хөө...ан. Бага комплек...даагша Алексей ...гөө һанамжа, нү... эрмэлзэл тухай, Леонов гэгшэдые ...дэмжэжэ байһан ...олтойгоор хэлэ...

...2-3 һара үнгэрөө. ...дряшевой хүсэл ...үүлэгдэжэ, хэлэ... дээрээ харагда... «Бага комплексно ...зүбөөр эмхидхээд ...еөнэйнгөө нормо ...үргэхэ аргатай» ...ан байгаа. Бри...ой һайса зүб... боломжонуудаа ...удэр соо хүн бү... кубометр модо ...о 18 кубометртэ ... гэһэн тобшолол

...тодорхойлһоной ... Кудряшевой ба... бригада ехэ ам...нухэр Н. С. Хру...га абаһан Ар...тиин суута модо...шевтай мүрысэхэ ...ан Яковлев—мо... долоон жэлэй ...эбөө болзорһоонь ...кэ шиидэһэн мү...хүнүүдэй нэгэн. ...шевой бригада ...ал зориг тухай ... дирекци, пар...эай организаци..., үнгэрһэн жэ... долоон жэ...на түсэбые—100 ... модо—5 жэл 4 ...эд, 1965 он бо...һаа гадуур үшөө ...ометр модо Эхэ ... барилгануудта ... тэмсэжэ ороо. ...үүргэхын тула ... һара бүхэндэ 2 ...р модо бэлэдхэн

һара бүри хоёр мянган кубометр модо үгэхэ гээшэ хүнгэхэв хэрэг бэшэ. Хэлэһэн үгэдөө эзэн болохын тула хамаг хүсэ шадалаа гаргаха, ажалдаа түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ, «бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэн бултанайнгаа түлөө» гэһэн ёһо гурим баримталха хэрэгтэй.

Алексей Павлович Кудряшевой бригадада нэгэ трактор, «Дружба» хюрөөгөөр дүрбэн хүн ажаллана. Алексей Павлович өөрөө трактор жолоододог. Нарин лентээр зурытар нэгэ тээшэнь модоёо унагаагаад, отологдоһон мододые багсалан шэрэжэ таллуулна. Энэ аргын ашаар тус бригадынхид ажалайнгаа бүтээсые 20 процентээр дээшэлүүлжэ шадаа. Үшөө нэгэ шухала юумэниинь юуб гэхэдэ, ажалай журам болоно. Бригадын гэшүүд ажалһаа гээгдэхэ гү, али ондоо зохихогүй ябадал гаргахаяа огтолон болинхой, бултадаа олон мэргэжэлтэй болоһон дээрэһээ ямаршье хүдэлмэри дүүргэжэ шадаха.

Бригадын гэшүүдэй урдаа хараха гол техникэнь—трактор. Тэдэнэр хадын тащаланда нүхэ малтажа хушаад, тон хямда сэнтэйгээр гараж баринхай. Эндэ хонуулагдаһан тракторaa түргөөр халаажа ажалдаа гарана. Ажалай һүүлээр трактор болон «Дружба» хюрөөгөө наринаар шалгажа, дутагдалыень усадхаагүйдөө гэртээ харидаггүй. Иигэжэ трактораа капитальна заһабарида оруулангүй 4 мянган час соо ашаглаха нормые 5500 часта хүргэнхэй.

Коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн нүхэр Кудряшевой бригада үнгэрөөшэ 1962 ондо 17.500 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 20.800 кубометр хүрэтэр дүүргээ. Тиихэдэ долоон жэлэй эхинһээ хойшо тус бригадынхид 69,1 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, даабаряа 120 процент дүүргэнхэй.

Долоон жэлэй табадахи жэлдэ Алексей Павлович Кудряшевой бригадынхид РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, тус бүридөө үдэр бүхэндэ 18 кубометр модо бэлэдхэнэ. Энээниинь республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинуудай бага комплексно бригадануудай бүтээсэтэй жэшэбэл, аяар 8 кубометрээр ехэ болоно.

В. Михайлов.

...ые ута зандань шэрэхэ түрүү арга Баргажанай ...өөр хэрэглэгдэнэ. Энэ арга хэрэглэһэнэйнгээ ашаар ... ниилээд ехээр дээшэлүүлһэн байна. Үнгэрһэн жэлдэ ...габаряа амжалтатайгаар дүүргээ.
...отологдоһон модонуудые ута зандань машинада ашалга

И. ОСЕТРОВОЙ фото.

Хонин бүриһөө — ХУРЬГА!

Нүхэр Побоковой отарада

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түб газарһаа ехэшье холо бэшэ Ангархай гэжэ нютагта түрүү хонишод Трофим Яковлевич Побоков, Иван Тихонович Лапин хоёрой отара түбхинэнхэй. Үбэлэй нарата үдэр эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай шаргада кукурузын силос тээжэ байһан нүхэр Побоков манииие угтаба. Тэрэ колхозойнгоо хонин ажалда үнинэй хүдэлмэрилдэг юм. Мүнөө тэндэ Иван Федорович Колмаков, Трофим Яковлевичай аша хүбүүн Геннадий 1958 онһоо хойшо таһалгаряагүйгөөр ажаллажа, ниитынгээ хонин һүрэг олошоруулха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулжа байдаг.

Энэ отарын хонишод жэшээтэ ажалаараа колхоз соогоо суурханхай. Нёдондо 766 хонидой тус бүриһөө 4 килограмм 500 грамм нооһо хайшалһан намтартай. Мүнөөшье нүхэр Побоковой отарынхид энэ жэлдэ үшөө үндэр уялга абанхай.

—Бидэнэр даб дээрэ ехэшье олон хурьгатай болоогүй байнабди, теэд 100 хонин бүриһөө зуун хурьгаял абахал байхабди,—гэжэ нүхэр Побоков хөөрэнэ.—Хоол, тэжээлээр мүн лэ барагтайбди, үдэртөө нэгэ хониндо нэгэ-нэгэ килограмм силос, зелёнко, 500 грамм үбһэ, хурьгалһан хониндо үшөө нэгэ килограмм силос нэмэжэ үгэнэбди. Ороохо, кукурузыншье силос эдихэдээл эхэ хонин һүтэй болодог. Һүтэйл хадаа хурьган тобир тарганаар, хамшаггүйгөөр түлжэдэг гэжэ хэндэшье мэдээжэ юм аабза.

— Зундаа хонидоо Булам, Үшөөтэй нютагта бэлшээжэ, тобир тарганаар үбэлжэлгэдэ оруулаа һэмди. Хонидоо муудуулангүй, үбэлжэлгээе һайн үнгэргэхэ зорилготойбди, — гэжэ Трофим Яковлевич үгэеэ дүүргэнэ.

Саашаа ябажа хурьгадай байрада ороходо сэбэр, һаруул. Эндэ үнинэй хурьгашанаар хүдэлмэрилдэг Трофим Яковлевичай дүү Федосья Яковлевна, Улаан-Үдэһээ ерэһэн комсомол басаган Валентина Бальчуговатай нарай хурьга түлжүүлхэ тухай хөөрэлдэжэ, заабарилжа байба.

— Хурьгадые алдангүйгөөр һайнаар хүхүүлхэ гээшэ ехэ ажалтай. Эдэнэйнгээ томо боложо эхилхэдэнь тэжээл үгэхэбди. Би нарай мал саһанай уһаар уһалхада һайн юм гэжэ уншаа һэм. Бидэ тэрэниие хэрэглэжэ үзэхэбди,—гэжэ хурьгашан Побокова залуу нүхэртөө хөөрэнэ.

Иимэ эршэмтэй ажалаар нүхэр Побоковой отарынхид хурьгадаа олоор абажа, үбэлжэлгээе һайнаар үнгэргэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Трофим Яковлевич **Побоков.** 2. Хурьгашад **Ф. Я. Побокова В. Бальчугова** хоёр.

А. Мантаев

Фотонь авторай.

Зэдэ.

Уялгаяа дүүргэхэнь лабтай

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин харьяата Эрхирэгэй совхозой 3-дахи отделенидэ хонидой шэнэ түл абалга январиин 5-һаа эхилээ.

Ахалагша хонишон нүхэр Иннокентий Васильевич Евсюковэй хүтэлбэрилдэг хонишодой ажахын тоосоото бригадын хонид олоороо хурьгалжа байна.

1962 оной декабрь һарада нүхэр Евсюковой бригада коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Байгша ондо хонин бүриһөө хурьга абажа, 3,5 килограмм һайн шанартай нарин нооһо хайшалха социалис уялга энэ бригада абанхай юм. Мүнөө үедэ нүхэр Евсюковой отарада 200 гаран хурьгад абтаад, бүрин бүтэн түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Ц. Мангатаев.

РЕПОРТАЖ

Эдэнэр солото нэрээ мартадаггүй

Үндэр хадануудай хабшуу жалга соо Холтосон тосхон оршоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ олон томо гэр, мастерскойнууд, бусад барилганууд хэгдэжэ байнхай. Тэдэнэй дунда ехэ сонхонуудтай механическа цехэй байшан хадын энгэрһээ ургажа гараһан мэтээр харагдадаг.

Цех доторнь һаруул, сэбэр. Адар томо станогуудай тодхогдоһон таһалга соо оробобди. Хананuудынь сагаадагданхай, станогуудынь яларна. Таһалга соо үлүү юумэн үгы. Заһабарилагдаһан ба заһабарилагдаагүй узелнууд, агрегадууд, детальнууд ябталан табигданхай.

Ажалай халуун хаһа түлэг дундаа. Хүдэлмэришэн бүхэн даабаряа дүүргэхын тула шармайн оронхой. Республикын габьяата уралан нарижуулагша Николай Моревто дүтэлбэбди. Тэрэмнай шахтаһаа асарагдаһан электровозой «контролер» гэжэ хэрэгсэл заһабарилжа байба. Орёо оньһото энэ деталиие Николай Моревто заһабарилуулха шиидхэбэри абтанхай. Энэ бэрхэ дархантай зэргэлээд һурагша, залуухан хүбүүн Виктор Цыденов ажаллана. Тэрэ ехэл оролдосотой ханамжатайгаар Николайн хүдэлмэрилхые харана. Тиигэнгүй яахаб. Виктор мүн лэ багшадаал адли шуумар бэрхэ, эрхим мэргэжэлтэй болохо хүсэлтэй ха юм.

Деталь үрэмдэлгын станок дээрэ хүдэлдэг слесарь Александр Чудаев —баһал залуу хүдэлмэришэн. Ашаа тээдэг экскаватор машинын шухала деталь үрэмдэн тааруулна. Ажалаа ехэ наринаар дүүргэнэ хэбэртэй. Экскаваторай түмэр аргамжа, сахариг, шаантагууд станогой дэргэдэ харагдана. Хэдэн жэлэй урда тээ түмэр аргамжанууд таһаржа, ажал хүдэлмэридэнь ходо һаад болодог бэлэй. Юундэб гэхэдэ, экскаваторай аргамжа бүхэлдэг сахариг мултаршадаг байгаа бшуу. Тэрээнһээ боложо шахтёрнууд ходо һаатаха баатай болодог һэн. Мүнөө тиимэ ушар усадхагданхай. Мултаржа гарашадаг эдэ шаантагуудые түмэр гадаһаар татуулха гэжэ Александр Чудаев дурадхаа юм. Мүнөөшье эгээл тэрэ шаантагуудые Александр бүхэлэн заһажа байба.

Саада тээнь «ДИП-300» маркын токарна станок таһалгаряагүй хүдэлгэгдэнэ. Эндэ механическа цехэй түрүү токарьнуудай нэгэн Алексей Иванович Кузнецов хүдэлмэрилнэ. Өөрынгөө эрхим ажалай үрэ дүнгөөр зургаадахи разряд абанхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ нүхэр Кузнецов 10 гаран залуушуулые токариин мэргэжэлдэ һургаа. Тэдэнэйнь нэгэн Владимир Аюшеев мүнөө дүрбэдэхи разрядай болонхой.

Механическа цехэй хүдэлмэришэд Холтосоной шахтын техникые һайнаар хүдэлгэхын тула оролдоно. Энэ ажалые һайнаар табяагүйһөө руднигай вольфрамай руда малтаха даабаряа дүүргэхэгүй бэрхэшээл тохёолдохо бшуу—гэжэ цехэй начальник Михаил Борисович Сапрыкин хэлэнэ.

Зэдын комбинадай Холтосоной руднигай механическа цехэй эмхидэл түгэс коллективэй ажабайдал тухай богонёор хэлэхэ болоо һаа, иимэ: тус коллективтэ урзанда жэл коммунис ажалай нэрэ олгогдоһон юм. Энэ үндэр нэрэ зэргээ цехэй гэшүүн бүхэн һанажа ябадаг. Тэдэнэр «нэгэн бултанайнгаа түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө» гэһэн ёһо гурим баримталан ажалладаг, ажалай, ажаһуудалай асуудалаар бэе бэедээ ходо туһалха гэжэ эрмэлзэдэг. Мүнөө тэдэнэр мартын 3-да болохоёо байһан һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциингаа өөрын үные хямдаруулхын түлөө шууд тэмсэжэ байна.

Ш. Бажшеев.

Республикын кукурузашадай болон механизаторнуудай суглаанда Хяагтын үйлэдбэриин управлениһэ олон түрүүшүүл ерэһэн байна. Зураг дээрэ: «Погранична» совхозой кукурузашад Даша Цыбиков (зүүн гарһаа), Василий Тубанов, тракторист Ефим Лошенко, кукурузашан Николай Андриевский, ахалагша агроном Владимир Шубин гэгшэд Соведүүдэй байшангай дэргэдэ суглараад байна.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

...арадта хани халуун амаршалга

...ущевой, Л. И. Брежневэй амаршалгын телеграмманууд

...иональна һайн... ...бликын үдэртэй ...н, Советскэ пра...олгойлогшо Н. С. ...ниин премьер-ми...арлал Нерудэ ...телеграмма эль... ... арадые хани ...эшэлһэн бай...

...соо иигэжэ хэ...лай оронуудай ...үлагдаһан нягт..., али бүхы та...олбоон Индиин болон совет арадуудай аша туһада тааралдан, эб найрамдал бэхижүүлхэ, уласхоорондын шухалын шухала асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ туһална.

Индиин Республикын тогтоһон сагһаа хойшо үнгэрһэн 13 жэлэй ойтой дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. Е. Брежнев Индиин президент Сарвапалил Радхакришнанда мүн телеграмма эльгээжэ амаршалһан байна.

МЭДЭЭСЭЛ

...Р-эй Верховно Соведтэ һунгаха ...лиин Центральна комиссиһаа

...ерховно Совед...үүлиин Цент...иимэ адрестай: ...ай үйлсэ, Сою... 4-дахи подъезд, 2-дохи дабхар. Телефон 4-67-32.

Москва, Центризбирком гэһэн адресаар телеграмма эльгээхэ.

1959 МАРТЫН 1 — һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр — 1963 МАРТЫН 3

Хэжэнгын сомоной совет

Урда болоһон һунгалтаһаа хойшо Хэжэнгын сомоной Совет ажал хүдэлмэреэ яһала һайжаруулаа. Тус сомоной Соведэй түрүүлэгшээр партиин гэшүүн Дондок Санхирович Бадмаев хүдэлнэ. Арад зоной дунда энэ сомоной Соведэй гүйсэдкомой ажал ябуулгань нилээд һайшаагдана. Нүхэр Д. Бадмаев сомон доторхи эмхи зургаануудай ажал ябуулгада туһалалсахаһаа гадна, ажалшадай эрилтэнүүдые саг соонь хангахын хойноһоо, соёл культурын, ажал хүдэлмэриин, айл бүлынше хэрэгтэ хододоо туһалхын хойноһоо оролдожо ябадаг шударгы хүн юм.

Энэ сомоной харьяата Хэжэнгын совхоз 1962 ондо ашатай үрэтэйгөөр ажаллажа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө 200 процент, һөөр —100 процент, үндэгөөр 133 процент дүүргээ. Эбэртэ бодо малаа 282, тэрэ тоодо үнеэдээ 100 толгойгоор нэмээгээ.

Эгээл олзо доход ехэтэй хонин һүрэгөө хүгжөөжэ, ашаг шэмыень арьбадхаха талаар республикын түрүү хонишод Ц. Буянтуев, Т. Тушинов гэгшэд үнэтэ үүсхэл гаргаа. Үнгэрөөшэ үе соо ажахын тоосоондо ороһон хонин ажалай томо бригаданууд эмхидхэгдээ. Жэшээнь, нүхэр Цынгэ Буянтуевай даадаг хонин ажалай бригада 1962 он соо хараалагдаһан түсэбэй ёһоор 120773 түхэригэй орондо бүхыдөө 125833 түхэригэй продукци абаһан байна.

1961 ондо болоһон һунгалтаһаа хойшо Хэжэнгын сомсовет сессиеэ 13 дахин зарлажа, сомон доторхи эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэри, хүдөө ажахые шэнээр хүтэлбэрилхэ тухай, гүрэндэ продуктнуудые худалдаха түсэб саг соонь дүүргүүлхэ, арад зоной культурна эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангаха тухай болон бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой шиидхэбэринүүдые абаһан байна. Мүн гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ һунгагшадай гомодол, захяа, мэдүүлгэнүүд харагдаа, мүн бусад шухала асуудалнууд шиидхэгдээ.

—Абаһан бүхы тогтоолнуудаа дүүргэлтэ болгохын түлөө олонхи депутадуудта тусгаар даабаринуудые үгэжэ, тэдэнэй хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоое удаадахи сесси дээрэ дууладаг гуримтайбди,—гэжэ сомоной түрүүлэгшэ нүхэр Д. Бадмаев хөөрэнэ.

Ажалшадай гомодол, мэдүүлгэнүүд сомсоведтэ хододоол орожо байдаг. Тэдэнь заседанинууд дээрэ саг дары харагдаад, тодорхой харюу үгтэдэг, зохихо туһаламжа үзүүлэгдэдэг байна.

1962 ондо нютагай бюджедэй дүүргэлтэ 117 процент, доторой татабари 112 процент болоо. Нютагай бюджедые үлүүлэн дүүргэһэн мүнгэнииньОрод ба Ородой адаг гэжэ һууринуудта хоёр эхин һургуулинуудые барилгада үгтэһэн юм. Мүн Хэжэнгэ тосхондо багшанарай байха гурбан гэр, спортивна зал баригдажа ашаглалгада үгтэнхэй. Сомоной Соведэй депутадуудай олонхидынь совхозойнгоо ажахын элдэбын һалбаринууд дээгүүр габшагай бэрхээр ажаллажа, бусадта үльгэр жэшээ харуулдаг юм. Совхозой суута һаалишан, депутат Юмжит Дамбаева үнгэрэгшэ 1962 ондо үнеэн бүриһөө 2180 литр һү һаажа жэлэйнгээ түсэбые 145 процент дүүргэээ. Түрүү хонишод депутадууд, Түдэб Тушинов, Бальжит Цыбикова, Гажитма Бадмаева гэгшэд болон бусад нүхэд совхозойнгоо хонин һүргые олон болгожо, түл түрсээ гарзагүйгөөр абажа байна. Тэдэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай. Мүн багшанар депутадууд Ц. Токтохоев, Г. А. Спиридонова, А. Л. Жарикова, С. Цыбикжанов гэгшэд ургажа ябаа залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ амжалта туйлажа, арадтаа хүндэтэйшүүл болонхой. Эдэ депутадууд гансахан өөр өөрынгөө даажа абаһан ажал хараад ябадаггүй, мүн олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, агитаторнуудаар хүдэлдэг. Тэдэнэр партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдээр, болохоёо байгаа һунгалта тухай хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Мүн тосхоной ажалшадай суглаанууд дээрэ элидхэл, лекцинүүдые уншадаг байна.

Сомоной Соведэй соёл культурын талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ—Хэжэнгын 11 жэлэй политехническэ дунда һургуулиин директор Д. Баяртуевай хүдэлмэриие тэмдэглэмээр. Энэ комиссида сомоной Соведэй депутадууд-багшанар, врачнууд болон бусад мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэй үүсхэлээр культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тухай асуудалнууд сесси болон заседанинууд дээрэ хэдэ дахин зүбшэн хэлсэгдээ. Сомон дотор 11 жэлэй нэгэ һургуули, 1200 шахуу һурагшад, 60 гаран багшанар, 6 эхин һургуули, найман жэлэй интернат һургуули, хүгжэмэй болон үдэшын һургуулинууд, участково больница, 6 фельдшерскэ пунктнууд, үхибүүдэй саад, ясли гэхэ мэтын эмхи зургаанууд бии болоо. Соёл культурын саг үргэлжын комиссиин гэшүүд туд тудтаа тусхай даабаринуудые абажа, эдэ эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэри шалгажа, дутуу дундануудыень элирүүлжэ байна.

Үнгэрэгшэ зундаа Хэжэнгын дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад тосхонойнгоо гудамжые ногооруулхын тула 13 мянган хэһэг элдэб түрэлэй модо һуулгаа. Совхозойнгоо эгээл холын фермэ Ород гэжэ һууринда элдэб сэсэрлиг, гоё набшаһата модонуудые һуулгажа, парктай болгонхой.

Мүн холын малшадай фермэнүүд дээгүүр наймаалагшагүй 9, нүүдэл 4 магазинууд, 1 автолавка эмхидхэгдээд, яһала һайнаар ажаллажа байнхай. Гэбэшье саг үргэлжын зарим комиссинууд һулаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхээр. Хүдөө ажахын комисси (түрүүлэгшэнь совхозой ветврач нүхэр Н. Богданов), социалис хуули ёһо сахилгын комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Афанасьев Ц.) гэгшэдэй хүдэлмэри бирагүй. Совхоздо хүдөө ажахын зарим продукци абаха түсэб 1962 ондо дүүрээгүй байшоо. Жэшээнь, мяхаар орсйдоо 80,4, нооһоор 80 процент дүүргэгдээ. Малай тэжээл бэлэдхэхэ түсэб баһал бэелүүлэгдээгүй. Мүн 100 эхэ малһаа арайхан 65 хурьган, 80 тугал, нэгэ эмэ гахайһаа 4—5 поршоонхонууд абтаа. Декабриин 18-да болоһон сомоной Соведэй 13-дахи сесси дээрэ үгэ хэлэһэн депутадууд ба алба хаагшад нүхэд Т. Тушинов, С. Хоньхоев, Д. Андодоев болон бусад совхозой центрһээ холо байдаг Ород, Улаан-Ганга гэжэ һууринуудта 100-гаад айлнууд, малшад һуудаг аад лэ, фельдшерскэ пунктнууд мүнөө болотор тэндэ эмхидхэгдээгүй гэжэ шүүмжэлээ.

Эдэ бүхы дутуу дунда зүйлнүүдые үшөө дахин хараадаа абажа, хойшодоо ажал хүдэлмэри дээрэ бүри ехэ амжалта туйлахыень найдагдана.

Партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, Союзна республиканuудай Верховно Соведэй, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй ээлжээтэ һунгалтануудта эрхимээр бэлэдхэжэ, сомон доторхи эмхи зургаануудай хүдэлмэриие бүри гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, хүдөө ажахые бүри саашань хүгжөөжэ, ажалшадай байдалые улам һайжаруулха, соёл болбосоролыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ бүхы депутадууд элсүүлэгдэхэнь найдамтай.

П. Содбоев.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн

СОВХОЗОЙ ПАРТОРГАНИЗАЦИИН АЖАБАЙДАЛ ҺАА

Жэлэйнгээ дүн хараад байхадаа...

Үнгэрһэн 1962 он түүхэ домогоор баян, хүдөө аҗахыдахи ажабайдалда ехэ шэнэдхэхы хубилалта оруулһан жэл болоо. КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй абаһан түүхэтэ тогтоолой үндэһөөр хүдөө ажахын үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ ёһо гурим эрид хубилгагдаа, таряалангай газар ашаглаха системэ мүн лэ ёһошолон гуримшуулагдаа гээшэ.

Коммунис партиин хараалһан асари ехэ хэмжээ ябуулгын аша туһа манай совхозой ажалшадай 1962 ондо хэһэн хүдэлмэри дээрэһээ бодотоор харагдана. Таряанай талмайн хубаарилгые хубилгажа, шэниисэ, горох, бобы мэтын үнэтэ ургамалнууд ехээр тарigдаһан байна. Тиигэжэ хэзээ хэзээнэйхиһээ орооһо таряа ехээр хуряажа абаһан байнабди. Гүрэнэй амбаарта 44 мянган центнер эрхим шанартай ороoһон оруулагдаа. Ерэхэ хабар тариха хүрэнгын үрэһөөр, мүн малда эдюулхэшье юумээр дүүрэн хангагданхай гээшэбди.

Мал ажалай продуктнуудые абалга, гүрэндэ тушаалгаар зарим тэды алхам урагшаа хэгдээ. Жэшээнь, 1962 ондо гүрэндэ 8600 центнер мяха тушааха түсэбөө дүүргээбди! 14400 центнер һү худалдахын орондо 16600 центнер гүрэндэ тушаагданхай. Энэ түсэб хараа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ малшадаймнай оруулһан хубита нилээд ехэ. Түрүү һаалишад К. С. Рекунова, Л-Ж. Бадмаева, Е. Н. Глазкова гэгшэд үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1673-1593 литр һү һаажа абаһан байха юм. Залуу мал түлжүүлхэ, шахан таргалуулха гүүртэнүүд, хониной отаранууд дээрэ хүдэлдэг түрүү малшад бэрхээр ажаллажа, мяха абаха, гүрэндэ тушааха түсэб дүүргэлгэндэ яһалахан туһа хүргэһэн байха.

Гэхэтэй хамта ажахыгаа, илангаяа мал ажалаа, мэргэжэл түгэсөөр эрхилээ хадаа манай совхоз бүри ехэ амжалта туйлаха, гүрэндөө продуктнуудые ехээр тушааха, олзо доходоо улам арьбадхаха дүүрэн арга боломжотой байгаа. Ажахын жэлэй дүн хараад, тэрэниие зарим тэды шэнжэлээд байхада, али ехэ зөөримнай хиидэ хосорно гээшэб гэжэ ээлүүдгүй һанаанда ороодхихо юм. Энээн тушаа нэгэ хэдэн үгэ дурдая.

1962 оной эхиндэ 1670 үнеэтэй, шэнэ түрэхэ гунжатай байгаабди. Тэдэнһээ 2074 тугал түрүүлээд, 1770-ыень түлжүүлжэ шадаабди. Иигэжэ 100 үнеэн бүхэнһөө оройдоол 66 тугал абаһан жэлшээтэй болонобди. Хонин дээрэ абаад үзэбэл, 22,8 мянган эхэ хониһоо, 15,6 мянган хурьга абажа, 13128-ыень түлжүүлээбди. Энэмнай 100 эхэ хониһоо 57,5 хурьга абаһан болоно. Ушар иимэһээ гансахан эхэ малаа олоор һубайруулдаг, абаһан түлөө ехээр гарзалуулдаг дээрэһээ али зэргын ехэ хохидолдо ородог байһыемнай эдэ тоо баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ. Энээнһээл болоно хони, гахай, адуу, шубуу үсхэбэрилхэ жэлэй түсэб дүүрэнгүй үлэшоо бшуу.

Саашань түргэн үдэдэг мал болохо гахай олоор бариха, шубуу үсхэбэрилхэ тухай асуудал тушаа мүн лэ анхаралаа һайса табяагүй гээшэбди. Тушааһан мяханай тоодо гахайн мяханай хэмжээн оройдоо 2,5 процент байшоо. Залуу мал түргөөр түлжүүлхэ, шахан таргалуулхашье ябадал баһал хангалтагүй. Ажахын түрүүшүүлэй һайн үрэ дүн туйлаашье һаань, дунда зэргынь абаад харахада бирагүйхэн болоно. Жэшээнь, гүрэндэ тушааһан үхэрэй толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 266, хонин—37, гахай—82 килограмм болоһон байна бшуу. Эндэшье арга боломжоёо дүүрэн ашаглажа шадаагүй байнабди.

Һү һаалган дээрэ али зэргын ехэ доторой арга боломжо бии байгаа гээшэб? Совхознай һаалиин 11 гүүртэтэй. Хэрбээ эрхим һаалишадай 1700 шахуу литр хүрэтэр һү үнеэн бүриһөө һаахадань, совхоз соогоо дунда зэргээр үнеэн бүриһөө миил 1107 литр һүн һаагдаһан болоно. Энэ ажал дээрэ оролдолго тон хэрэгтэй. Урдань Дундадын гүүртээрхин хамагай һүүлдэ ябадаг һэн. Харин тэрэ гүүртые даагшаар коммунист нүхэр Ш-С. Гомбоевые табяа һэмди. Эмхидхэхы шадабаритай байһан туладаа энэ нүхэрнай тус гүүртые мүнөө түрүү зэргэдэ гаргаад байна. Харин иимэрхүү хүдэлмэри бусад гүүртэнүүд дээрэ хэжэ шадаагүй байнабди.

Бусадшье дутагдалнуудые тоолохо болоо һаа, яһала олон байха. Зүгөөр гол ажал дээрэхи дутагдалнуудаа тодорхойлоод байхадаа, совхозой дирекци, тэрэнэй мэргэжэлтэд, партийна комитет тусхай тобшолол хэжэ, долоон жэлэй табадахи жэлдэ ажахыгаа хүтэлбэрилгэдэ эрид хубилалта хэхэ хэрэгтэй болоод байна гэжэ шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө баримталһан байна. Тиигээдшье КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум үйлэдбэриие партийна талаар хүтэлбэрилхэ хэрэгые улам һайжаруулха тушаа шанга эрилтэ табиһаниинь элитэ.

Энэ ушартай дашарамдуулан, партком хадаа совхозойнгоо бүхы мэргэжэлтэдтэ ажахын жэлэй дүн согсолхо зуураа, тэрэниие алишье талаһаань тон нарин хаража, бодомжолжо үзэхыень, ямар зэргын арга боломжонуудай бии байһыень гүйсэд дүүрэн элирүүлхыень һанамжалан дурадхаһан байна. Тиигээд өөһэдынгөө дурадхалнуудые дирекци болон парткомдо саг дарыдань оруулхые хүсөө һэн. Энээнтэй хамта илангаяа мал ажал дээрэ түрүү дүй дүршэл, онол аргануудые хаана, ямар һалбарида, али зэргын хэмжээтэйгээр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй байһые бүри наринаар тодорхойлхые эрилтэ хэгдэһэн жэшээтэй. Эдэ бүгэдые хараада абажа, дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулганууд һаяын сагта зохёогдохо юм.

Ажахын жэлэй дүнгэй (үйлэдбэриин балансын) табигдаад байхада, энээниие хамаг отделени, гүүртэ, отарануудаар ябажа, хүдэлмэришэдэй хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсүүлхэмнай. Хэнэйшье мэдэһээр, урда жэлнүүдтэ үйлэдбэриин баланс совхозой контородо табигдаад, тушаалтад гараа табяад, дээдэ зургаануудта баталагдаад лэ дүүрэдэг, харин ажахымнай ямар зэргээр он жэлээ дүүргээб гэжэ ажал дээрэ үдэр һүнигүй хүдэлжэ байдаг зон мэдэнгүй үлэшэдэг һэн. Бултанай үзэмжэдэ табиха гээшэ оло ниитын эдэбхи үүсхэл бадаруулха, омогорхуулха, совхозоо хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ олониие хабаадуулха гэһэн удхатай болоно.

Дээрэһээ түсэб багсаамжын ерэхые хүлеэжэ байнгүй дирекци, партком, хүдэлмэришэдэй комитедэй гэшүүд, мэргэжэлтэд гүүртэ, отарануудта, механизаторнуудай дунда гаража, суглаа хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, 1963 ондо бэелүүлхэ шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абхуулжа байна. Жэшээнь, һаалишад барандаа 1962 ондо түрүүшүүлэй туйлаһан хэмжээндэ хүрэхэ зорилго гол түлэб урдаа табина. Тиихэдэ хонишод 100 эхэ хониһоо 100 хурьга, томо хониной толгой бүриһөөнь адаг 3 килограмм нооһо хайшалжа абахаар зоригжонхой. Залуу мал түлжүүлэгшэд, шахамалнуудые харууһалагшад, гахайшад, адуушад, шубуушад гээд лэ бултандаа шэнэ уялгануудые абажа байна.

Совхозой хүтэлбэри, партийна болон профсоюзай организацинууд тугал, бяруу түлжүүлгэдэ анхаралаа онсо хандуулжа захалаа. Тугалшад, бяруушад болгон эгээл бэрхэ малшадые, илангаяа эрэшүүлые табижа байнабди. Тиихэдэ урдань үни удаан малда хүдэлжэ ябаһанаа амаралтада гараһан хэдэн бэрхэ нүхэдые һөөргэнь малдань оруулжа, тугалшан, бяруушан болгожо табяабди. Жэшээнь, 6-дахи отделенидэ 3 хүн һөөргөө малдаа ороо. Бяруу, тугал түргөөр түлжүүлдэг бэрхэ мэргэжэлтэй болоһон Яруунын малшан Жамсо Дугаровай дүй дүршэлые манай малшад үргэнөөр хэрэглэжэ эхилээ. Тугал, бяруугай байра бүхэндэ кухня түхеэрэгдэнэ. Совхоз доторнай залуу мал түлжүүлхэ, үхэр шахан таргалуулха 12 тусхай гүүртэ эмхидхэгдэжэ, дүй дүршэлтэй малшадаар бүридхэгдэнхэй.

Мяха абалгые дээшэлүүлхэ хэрэг гахай олоор үсхэбэрилгэгүйгөөр шиидхэгдэхэнь тон бэрхэтэй. Манайхин гансал 3-дахи отделени дээрэ гахай баридаг зантай байгаабди. Тиимэ тула мүнөө үшөө гахайн нэгэ томо фермэ 4-дэхи отделени дээрэ эмхидхэхэмнай. Эхэ гахайнуудые искусственна аргаар үрэжүүлхын тула хэрэгтэй түхеэрэлгэ бэлэн болгогдоо, тэндэ хүдэлхэ мэргэжэлтэд һургагдажа байна.

Таряан ажахыгаа ашагтай болгохо зорилготойгоор үрэжэл ехэтэй ургамалнуудай талмай үшөө үргэдхэгдэхэнь. Жэшээнь, нёдондо 7000 гектар шэниисэ тариһан байгаа һаа, мүнөө хабар тэрэнэймнай хэмжээн 10000 гектарта хүргэгдэхэ. Тиигээдшье тарилга, хуряалгада бэлэдхэл һайнаар ябуулагдажа байна. Тарилгын техникэ заһабарилга мартын 1 болотор дүүргэхэбди гэжэ механизаторнууднай үгэеэ үгэнхэй. Үгэдөө хүрэхэшье байха. Тарилга, хуряалгын хүдэлмэри ерэхэ үедэ бүришье урагшатайгаар ябуулагдаха зэргэтэй. Ушарынь механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалда мүнөө 120 гаран хүн һурана.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, эдэ мэтын хэмжээ ябуулгануудай бодото дээрээ ашатай үрэтэйгөөр бэелүүлэгдэхын түлөө совхозой отделенинүүдэй партийна эхин организацинууд, партком, бүхы коммунистнууд эдэбхи үүсхэлээ гаргаха байһаниинь элитэ. Тэрэнэй түлөө ниитэ-политическэ хүдэлмэри улам һайжаруулха, үйлэдбэриин шиидхэхы һалбаринуудта коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилан табиха, бусадаа дахуулан хүдэлхэ зорилготойбди.

КПСС-эй XXII съездын, партиин ЦК-гай мартын, ноябриин Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон, манай Чисааны совхозой ажалшад, тэндэхи коммунистнууд долоон жэлэй табадахи жэлдэ дүүргэхээр табигдаһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын хойноһоо бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байһанаа элирхэйлнэ.

Ш-Ц. Гармажапов,
Хориин управлениин Чисааны совхозой парткомой секретарь.

Эдэбхитэй агитатор

Үдэшын боро хараанаар наһатайшаг болоһон һаалишан ажалһаа бусажа ябатараа клубай хажууда хүн зоной олон байхые хараад, нэгэ залуу басаганһаа асууна.

— Валя, клубтамнай юун болохонь бэ?

— Даниил Васильевич лекци уншахань.

— Даниил Васильевич?— гээд һаалишан дабтан һураад, тиигээ һаа, түргэн ошожо эдеэлээд, лекцидэ ерэхэл байна гээд, яаралтайгаар алхалба.

Коммунист Даниил Васильевич Ильков Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Хираан Адагай сомоной түрүүлэгшээр 2-дохи жэлээ хүдэлнэ. Тиихэ зуураа ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, нютагайнгаа зоной дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэнэй лекци, элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргэхэдэ хүн зон олоороо суглардаг. Тэрэ үдэшэ Даниил Васильевичын уласхоорондын байдал тухай лекци уншахадань клубта хүн зон дүүрэн байгаа һэн.

Эрхим агитатор нүхэр Ильков нэгэшье үдэр ажалшадтай хөөрэлдэнгүй байдаггүй. Үдэр бүри малшадай дунда хөөрэлдөө гү, клубта лекци гү, механизаторнуудай дунда элидхэл хэһэн лэ байдаг.

— Манай Хяагтын совхозой ажалшад хилын саанахи ажабайдалаар ехэ һонирходог гээшэ,—гэжэ Даниил Васильевич хөөрэдэг. — Тэдэнэй эрилтые гүйсэд хангаха гээшэ манай агитаторнуудай нанги уялга бшуу.

— Эдэ олон лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүдые хайшан гээд бэлдэжэ үрдинэбта,—гэжэ асуухадамнай:

— Минии дүй дүршэл туһална,—гээд Даниил Васильевич энеэбхилнэ. — Агитатор болоһоор хори гаран жэл болооб. Хаанашье хүдэлхэдөө ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха — минии нангин уялга гээшэ гэжэ тоолодогби.

Мүнөө агитатор нүхэр Ильков совхозой ажалшадай дунда партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй материалнуудаар, һунгалтын дүрим тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

З. Жигжитов.

Багшанар жэшээ харуулна

Март һарада, болохоёо байгаа РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагуудай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа эхилэнхэй.

Бага-Куналейн дунда һургуулиин агитаторнууд һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байдаг. Багшанар-агитаторнууд долоон хоногтоо нэгэ дахин холын отара, гүүртэ болон бригаданууд дээгүүр ябажа, һонирхолтой лекци, хөөрэлдөө үнгэргэхынгөө хажуугаар концерт, асуудал-харюугай үдэшэнүүдые, Соведүүдэй депутадуудтай уулзалга эмхидхэжэ байдаг.

Тэдэнэр КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй материалнуудые ажалшан бүхэндэ ойлгуулхын тула яһала оролдожо, агитаторнууд 3—4 хөөрэлдөө үнгэргэһэн юм.

Мүнөө багшанар-агитаторнууд долоон хоногтоо 2 дахин өөһэдынгөө участок дээгүүр ябаха гэжэ шиидээд, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагуудай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын дүрим тухай, һүүлшын һунгалтаһаа хойшо манай Эхэ орон, республика, аймаг, колхоз дотор болоһон хубилалтанууд, зоной ажаһуудал һайжаруулха талаар юун хэгдэнэб гэхэ мэтын асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байнхай.

Багшанар-агитаторнууд П. М. Арсентьев, Л. И. Фокина, Е. А. Дубинина болон бусад ойлгууламжын хүдэлмэридэ илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Д. Ошоров.

Промышленно-үйлэдбэриин зон[о]

К. ПРОДАЙВОДА, партиин обкомой промышленна бюрогой түрүүлэгшын орлогшо

«СССР-эй экономикые хүгжөөхэ, арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилгые шэнэдхэн хубилгаха тухай» партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй тогтоолые Буряадай республикын ажалшад баяртайгаар угтаа. Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлые, мүн Пленумэй түүхэтэ тогтоолые республикымнай коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүд шудалха зуураа, промышленность барилга болон хүдөө ажахые хүтэлбэрилгын хэрэг улам һайжаруулха талаар партиин Центральна Комитедэй зохёон дурадхаһан холын хараата хэмжээ ябуулгануудые һайшаан дэмжэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис парти Ленин багшынгаа зааһан замаар сэхэ шууд дабшажа, һүүлэй жэлнүүдтэ ажахынгаа хүтэлбэрилгые саг үргэлжэ һайжаруулан, ажабайдалайнгаа олохон һалбаринуудта революционно хубилалтануудые хэнэ. Партиимнай хүтэлбэри доро арадай ажахын соведүүд байгуулагдаад, промышленность болон барилгын организацинуудай хүтэлбэри шэнэдхэн хубилгагдаа һэн. Энэ шэнэ гурим үнгэрһэн табан жэлэй туршада промышленностиие хүтэлбэрилгын хуушан гуримһаа үлэмжэ һайн байһанаа харуулаа.

Совнархозуудые байгуулжа, союзна республиканууудай, хизаар болон областьнуудай партийна, советскэ органуудай эрхые үргэдхэһэнэй ашаар нютагай географическа, экономическа, үйлэдбэриин арга боломжонуудые зүбөөр ашаглаха, экономическа захиргаанай районуудта ажахые үргэлжэ дээрэнь зохилдуулан хүгжөөлгын шухала асуудалнуудые түргөөр, зүбөөр шиидхэхэ арга олгоһон байна. Түрэл партиимнай Центральна Комитедэй эрид шууд бэелүүлжэ байһан эдэ хэмжээ ябуулгануудай маша зүб байһаниинь манай Буряадай республикын арадай ажахын хүгжэлтын бодото жэшээ дээрэһээ элеэр харагдана.

Республикынгаа үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые түргөөр, һайнаар хүгжөөхэ зорилгоор партиин областной комитет болон Буряадай арадай ажахын совет промышленностиин хүгжэлтын гол шэглэлые иимээр тодорхойлһон байгаа: республикынгаа газар дайдын баялигые түргэнөөр шэнжэлэн тодорхойлхо, промышленностиин бүхы һалбаринуудта техническа дэбжэлтэ туйлаха, барилгын индустриальна бааза байгуулха түрүүшын ээлжээнэй гол зорилгонууд табигдаһан гээшэ.

Үнгэрөөшэ табан жэл соо хэгдэһэн хүдэлмэриин зарим дүнгүүд тухай богонёор хэлэхэ болоо һаа, республикымнай энергетикын бааза нилээд бэхижээ. Электроэнерги үйлэдбэрилгэ 51 процент дээшэлбэ. Байгша ондо Улаан-Үдын ТЭЦ-эй хүсэн хэдэн мянган киловаттаар үргэдхэгдэхэ, 1964 ондо энэ станци дээрэ үшөө олон мянган киловатт хүсэтэй ехэ турбина ашаглалгада үгтэхэ юм. Мүнөө баригдажа байһан линеэр Эрхүүгэй энергосистемэһээ 1963 ондо Тимлюгэй цемент-шиферэй заводто электрын элшэ хүсэн үгтэхэ, 1964 ондо Улаан-Үдэ хүрэтэр асарагдахаар хараалагдана.

Долоон жэлэй эхинһээ хойшо совнархозой металл болбосоруулдаг промышленностиин үйлэдбэрилгын хэмжээн 2,3 дахин дээшэлбэ. Тиигэжэ республикымнай промышленностьда хүндэ машина бүтээлгын, электротехническэ машинануудай шэнэ һалбаринууд бии болоо.

Барилгын индустриальна баазын иимэрхүү хүгжэжэ байхада, технологидонь хүдэлмэри хубилалта хэхэ, хүндэ хүдэлмэри үргэнөөр оньһоноруулха арга боломжо хангагдаа. Республикымнай олонхи промышленна предприятинууд үйлэдбэриингээ хүсые үргэдхэхэ, технологиёо хубилгаха талаар ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Энэ жэлдэ Улаан-Үдын паровозо-вагонно заводой үйлэдбэриин технологиие хубилгаһанай ашаар Сибириин бүхы түмэр замуудта ашаглагдажа байгаа магистральна электровоз, тепловозуудые заһабарилха аргатай болообди, тэрэшэлэн модо бэлэдхэлэй промышленностиин үйлэдбэридэ ехэхэн хубилалта хэгдэбэ. Отологдоһон модые республика дотороо хюрөөдэжэ бэлэн хэрэгсэл болгохо хүдэлмэри 2,6 дахин үргэдхэгдөө. 1958 ондо 350 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал гаргадаг һаа, 1962 ондо тэрэнээ 645 мянган кубометр хүрэтэр дээшэлүүлэгдэбэ.

Ажахыгаа хүтэлбэрилгын бүхы хэрэгые үйлэдбэридэнь дүтэлүүлхэ, нягта холбоотой болгохо хэмжээнүүдэй абтаһанай ашаар предприятинуудай үйлэдбэриин технологиие хубилгаха, хуушарһан түхеэрэлгэнүүдыень һэлгэхэ, түүхэй эдүүдые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар бага бэшэ үрэ дүн туйлагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэреэр байгуулагдаһан Зүүн Сибириин совнархоз Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай, Буряадай АССР-эй промышленностиие хамтадхан хүтэлбэрилжэ, газар дайдаар, ашагта малтамалнуудаар тон баян энэ хизаарай үйлэдбэрилгын хүсэ хүгжөөхэ шэнэ арга боломжонуудые нээхэ байна. Совнархозой промышленностиин һалбаринуудай томодхогдомол управленинүүд предприятинуудай үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлтэй болгохо, хоорондоо хамжан ажаллаха, адлирхуу үйлэдбэритэй предприятинуудай хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлөө үргэнөөр абалсаха аргатай болгохонь мэдээжэ. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ, продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриие шадабаритайгаар хүтэлбэрилхэ арга олдохо бшуу.

Партиин ЦК барилгын хүдэлмэриие саашадань бүри һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулжа, совнархозуудһаа барилгын организацинуудые, тусгаарлан, тусхай мэдэлтэй болгожо нэгэдүүлхэ тон зүб шиидхэбэри абаа. Тиин экономическа захиргаанай томодхогдоһон районууд дотор барилгын бүхы организацинууд нэгэ хүтэлбэридэ орохо болоно. Буряадай республика доторхи барилгын бүхы организацинууд Эрхүү городтохи Зүүн Сибириин барилгын управленидэ мэдэлтэй болобо.

Арадай ажахые хүтэлбэрилгын хэрэг улам һайжаруулхын тула ажахын органуудые шэнэдхэн хубилгалгаар лэ хүдэлмэреэ хизаарлажа болохогүй гэжэ коммунизм байгуулгын бодото байдал гэршэлэн харуулна. Эндэ арадай ажахые партийна органуудай талаһаа хүтэлбэрилгые мүн лэ шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэй болоо. Партийна органуудай хуушан байгууламжань ороной экономическа хүгжэлтын мүнөө үеын эрилтэнүүдые хүсэд хангажа шадахагүй байгаа. Энэ байгууламжа үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хүтэлбэрилхэ талаар партийна организацинуудай эдэбхи үүсхэлээ гаргаха, арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ ябадалдань һаад ушаруулдаг байгаа гэжэ Н. С. Хрущев партиин ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ хэлээ һэн.

Партийна органууд хуушан байгууламжын ёһоор, промышленность болон хүдөө ажахыда бүхы хүсэеэ тараан табибашье, үйлэдбэриие тодорхой һайнаар хүтэлбэрилжэ бирадаггүй байгаа. Тиимэһээ партиин Центральна Комитедэй Пленум партийна органуудай байгууламжые үйлэдбэриин шэнжээр, дээрэһээ доошо хүрэтэрнь шэнэдхэн хубилгаха шиидхэбэри абаа. Тиигэжэ промышленность, барилга, хүдөө ажахые партийна талаар хүтэлбэрилхэ хэрэгые бүри тодорхой һайн болгохо арга олдоо. Үйлэдбэриин шэнжэ баримталан партийна органуудые эмхидхэхэдээ, тэдэнэй анхаралые үйлэдбэриин гол шухала асуудалнуудта хандуулхаһаа гадна, эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулжа шадаха бшуу.

Олонхи автономно республикануудта, тэрэ тоодо Буряадай республикада, партиин обком промышленностиин, хүдөө ажахын талаар хоёр болгогдон хубаарилагдаагүй, харин үйлэдбэриин шэнжэ баримталһан хоёр бюротой болоод, обком тэрэл хэбээрээ үлөөгдөө. Тиигэжэ хүдөө ажахыда хүдэлмэрилдэг, мүн тэрэниие хангадаг эмхи зургаанууд, организацинуудай коммунистнууд нэгэ партийна организаци болон тусгаарлаа. Республика дотор байгуулагдаһан хүдөө ажахын үйлэдбэриин 8 управлениин партийна комитедүүд ажахынуудтаа партийна хүтэлбэри бэелүүлжэ оронхой.

Промышленна үйлэдбэридэ ажалладаг, мүн энэ һалбариие хангадаг эмхи зургаанууд болон организацинуудай коммунистнууд тусгаар партийна организаци болон бүридэбэ. Республика дотор байгуулагдаһан промышленно-үйлэдбэриин гурбан зонын партийна комитедүүд ажахынуудайнгаа бүхы ажал хэрэгые хүтэлбэрилхэ болоно.

Эдэ гурбан зоноһоо Байгал шадарай промышленно-үйлэдбэриин зоно эгээл ехэнь юм. Эндэ модо бэлэдхэлэй, модо хюрөөдэхэ промышленность, барилга, загаһанай промышленность, Кабанскын, Прибайкалиин, Баргажанай аймагуудта байһан бүхы предприятинууд ороно. Мүн ороной эгээл ехэ барилганууудай нэгэн—Сэлэнгын целлюлозно-картонно комби[нат], Тимлюгэй [...] вод оролсоно. Тус [...] комитет хамта [...] нисттай 67 эхин [...] бүридэнэ.

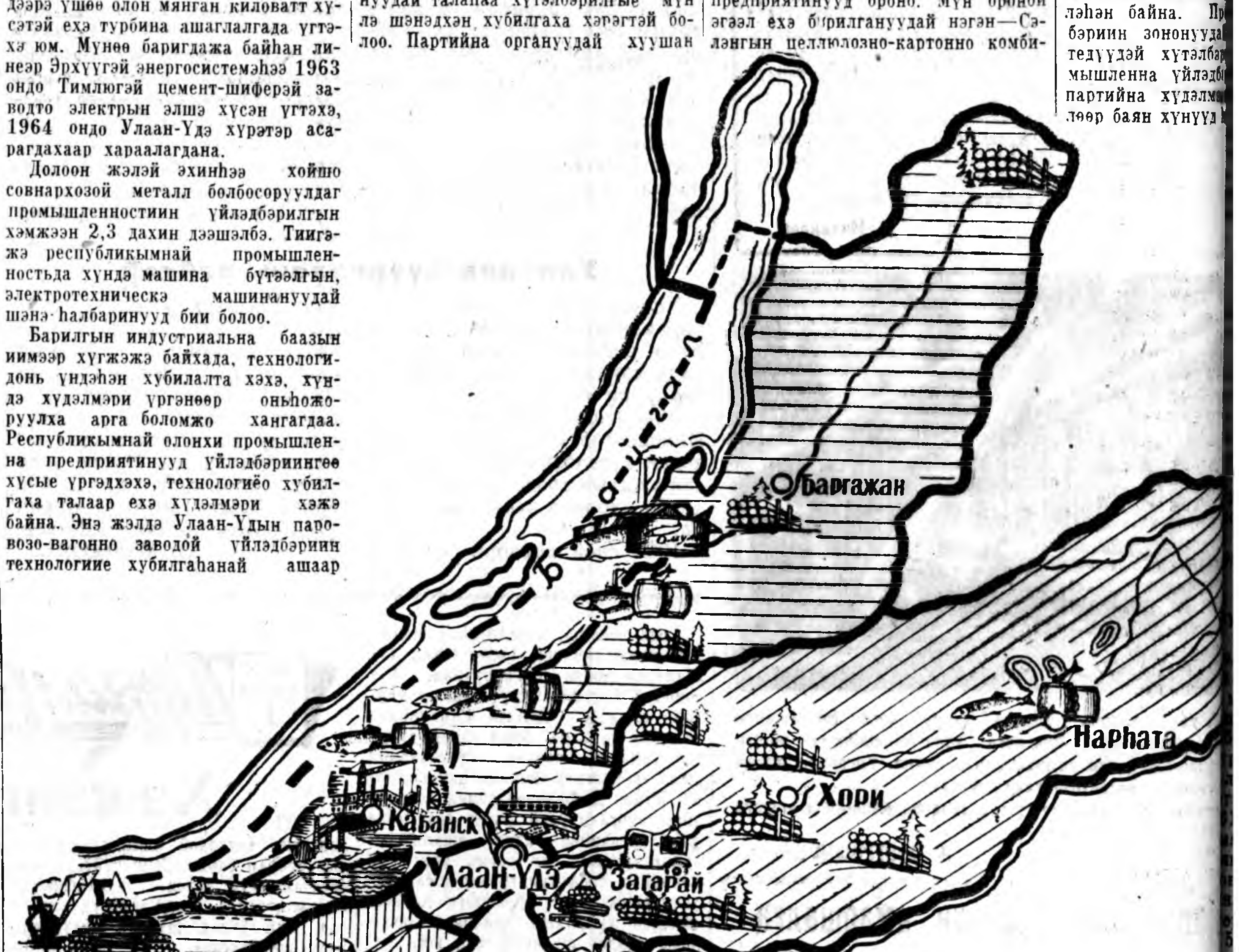
Загарайн про[мышленно-үйлэдбэ]риин зонодо За[...] Яруунын аймагу[...] болон барилгын [...] оронхой. Тус зоны[н] һалбаринь модо [...] промышленность [...] комитет 1638 [...] эхин организацин[...]

Сэлэнгын про[мышленно-үйлэдбэ]риин зонодо [...] олон һалбаринууд[...] оронхой. Эндэ нүү[...] до бэлэдхэдэг, ма[...] даг үйлэдбэринүү[...] саһа, гутал, элд[...] предприятинууд б[...] лэнгын. Хяагтын [...] гуудай промышлен[...] тинууд оролсобо. [...] лэй 42 эхин орг[...] коммунист тоолог[...]

Тэрэшэлэн про[мышленно-үйлэдбэ]риин зононуудай [...] цинуудта промыш[...] хангадаг барилгы[...] дай, транспортын [...] най организацину[...] нууд оролсонхой.

Баунтын, Хойт[...] гуудтахи партийн[...] хуушан хэбээрээ [...] фрам-молибденэй [...] тийна комитет [...] промышленностиие [...] бюродо сэхэ мэдэ[...] Үдэ городто пром[...] лон түмэр замай [...] предприятинууд б[...] на хүтэлбэринь ху[...] Партиин Улаан-Ү[...] митет, гурбан ра[...] үлөөд, партиин Ш[...] Пленумэй шиидхэ[...] рэнь дүүргэхын [...] жээнүүдые абажа [...]

Түүхэтэ долоон [...] болзорһоонь урид [...] тэмсэлэй улам үр[...] үедэ ажахы бүхэн[...] һайнаар мэдээгүй [...] арга боломжонууд[...] рүүлжэ, зүбөөр х[...] Энээн тухай декаб[...] промышленно-үйлэ[...] нуудай партийна [...] дээрэ делегадууд [...] һэн. Үйлэдбэри[...] һайнаар шудалжа, [...] жонуудаа зүбөөр [...] лайнгаа бүтээсэ д[...] дукциин өөрынь[...] руулха гээшэ [...] барилгын гол [...] ёһотой, гэжэ олон [...] лэһэн байна. Пр[...] бэриин зононууда[...] тедүүдэй хүтэлба[...] мышленна үйлэдб[...] партийна хүдэлм[...] лөөр баян хүнүүд [...]

БЭЕ БЭЕДЭЭ ТУҺАЛАЛСАН

«Труд» гэжэ оёдолой фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй эршэ үдэр ерэхэ тума шангадажа, шэнэ амжалта туйлагдана. Фабрикын цех бүхэн коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ солодо хүртэхын түлөө тэмсэнэ. Иимэ нэрэ зэргэтэй болохоор мүрысэдэг хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа һайнаар дүүргэжэ, ажалдаа шэнэ ёһоор хандана, шэнэ ёһоор ажаһуухые оролдоно.

Жэшээлхэдэ, малгай оёдог цехэй 2-дохи бригадынхид шэнэ мэргэжэл шудалха гэһэн уялгаяа бодотоор бэелүүлжэ байнхай. Бригадын гэшүүн Нина Баранова бэлэн болгогдоһон продукци багсалжа хэдэг байһанаа, малгай оёдог мэргэжэл шудалба. Шэнэ мэргэжэлтэй болоһон энэ нүхэр һарынгаа даабариие 120 процент хүргэнэ. Мастер Мария Ивановна Демина малгай оёхоһоо гадна, продукци шэлэн илгагшын уялгые амжалтатайгаар дүүргэдэг. Бэлэн болгогдоһон продукци шэлэн илгагша хүд[...] шэлхэдэ, нүхэ[...] нэй орондо а[...] ряа ходо үл[...] байгаа. Мүн [...] Валя Найд[...] шалгагшын у[...] гээ хажуугаар [...] һон оёдолшод[...] туһаламжа х[...]